Lietas Nr. C31353414
Lietas arhīva Nr. C-0450-16/9

SPRIEDUMS
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā, 2016.gada 12.septembrī

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa,
tiesnese S.Sondare
ar tiesas sēdes sekretāri K.Stepenu
piedaloties prasītāja pārstāvim maksātnespējas procesa administratoram /pers. B/, atbildētāja pārstāvei /pers. C/ un zv. advokātei Z.Bičkovičai,
izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ prasībā pret /pers. D/ par prasījuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

2009.gada 22.oktobrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa pieņēma lēmumu lietā Nr. 3-12/3585, 2009.g. par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, nolemjot nodot piespiedu izpildīšanai maksājumu saistību, kur parādnieks: SIA "Delfins partneri", reģ. nr. /reģistrācijas numurs/, pieteicējs: SIA "/pers. E/" Ls 5'220'888,99 apmērā, kā arī piedzīt tiesas izdevumus Ls 205,72 apmērā – pavisam Ls 5'221'094,71.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 11.augusta lēmumu pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process un par maksātnespējas procesa administratori iecelta /pers. F/.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2011.gada 28.jūlija lēmumu /pers. F/ atcelta no administratora pienākumu pildīšanas SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā sakarā ar pieļautiem normatīvo aktu pārkāpumiem.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2011.gada 16.augusta lēmumu SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā par administratori iecelta /pers. G/.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 4.jūnija lēmumu /pers. G/ atcelta no administratora pienākumu pildīšanas SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā sakarā ar pieļautiem normatīvo aktu pārkāpumiem.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 14.janvāra lēmumu SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā par administratoru iecelts /pers. B/.

2014.gada 6.maijā MSIA /Nosaukums A/ administrators /pers. B/, pamatojoties uz Civillikuma 1., 1403., 1404., 1415., 1438., 1592. un 1808.pantu, Civilprocesa likuma 1. un 24.pantu, 406.^{10}panta pirmo daļu, cēlis tiesā apvērsuma prasību pret /pers. D/.

Prasībā norādīts, ka visu savā rīcībā esošo SIA /Nosaukums A/ dokumentāciju administratore /pers. G/, nodevusi /pers. B/ 2014.gada 31.janvārī.

Iepazīstoties ar MSIA /Nosaukums A/ dokumentāciju, administrators /pers. B/ konstatējis, ka parādnieka grāmatvedības, organizatoriskie un saistību dokumenti par laika periodu līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai nav pieejami.

Pārbaudot pieteiktos un atzītos kreditoru prasījumus un to pamatojošos dokumentus, administrators /pers. B/ konstatējis, ka /pers. D/ ir prasījums pret MSIA /Nosaukums A/ par kopējo summu 7'428'948,48 EUR jeb Ls 5'221'094,71 apmērā, kuru pamato Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2009.gada 22.oktobra lēmums, ar kuru piespiedu izpildīšanai nodota maksājuma saistība par minēto summu. Saistības pamatojums – 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 14.07.2010.lēmumu SIA "/pers. E/" aizstāta ar tās tiesību pārņēmēju SIA "BUSSOL".

Pamatojoties uz SIA "BUSSOL" 2010.gada 17.septembra kreditora pieteikumu, kuram pievienots Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2010. un 14.07.2010. lēmumi un Uzņēmumu reģistra izziņa par SIA "BUSSOL" paraksttiesīgajām personām, /pers. F/, kā MSIA /Nosaukums A/ administrators atzinusi SIA "BUSSOL" nenodrošināto kreditora prasījumu par kopējo summu 7'428'948,48 EUR jeb Ls 5'221'094,71 un iekļāvusi to MSIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu reģistrā.

Pamatojoties uz 1.06.2012. Cesijas līgumu, SIA "BUSSOL" savas prasījuma tiesības pret MSIA /Nosaukums A/ nodevusi /pers. D/, par ko /pers. G/, kā MSIA /Nosaukums A/ administratore izdarījusi attiecīgas izmaiņas MSIA /Nosaukums A/ kreditoru prasījumu reģistrā.

Ņemot vērā MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa ietvaros konstatētos apstākļus, administrators uzskata, ka /pers. D/ prasījums pret MSIA /Nosaukums A/ nav pamatots pēc būtības, t.i., MSIA /Nosaukums A/ nav neizpildītu maksājuma saistību pret /pers. D/, kas izriet no 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08.

Iesniedzot tiesai pieteikumu par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā un tiesai to pieņemot, parādniekam tiek nosūtīta brīdinājuma veidlapa, kurā saskaņā ar Civilprocesa likuma 406.^{5} panta otrās daļas 4.punktu tiesa apliecina, ka tā nav pārbaudījusi prasījuma pamatotību.

Fakts, ka SIA /Nosaukums A/, kā parādnieks atbildē uz tiesas brīdinājumu norādījusi, ka atzīst saistību pilnā apmērā, nedod pamatu atzīt, ka saistība un no tās izrietošais prasījums nav apstrīdams, maksātnespējas procesa ietvaros konstatējot, ka SIA /Nosaukums A/ noslēgtais darījums ir fiktīvs.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 406.^{10} panta pirmo daļu, administrators nor'da uz savām tiesībām celt prasību pret kreditoru, lai apstrīdētu prasījumu.

Administrators nenoliedz, ka Civilprocesa likuma 406.^{10}panta pirmajā daļā noteiktais termiņš prasības celšanai ir notecējis, tādejādi, atsaucoties uz Civilprocesa likuma 51.panta pirmo un otro daļu, lūdz atjaunot nokavēto termiņu, norādot, ka termiņš apvērsuma prasības celšanai par /pers. D/ prasījuma atzīšanu par spēkā neesošu ir nokavēts objektīvu un attaisnojošu iemeslu dēļ.

Civilprocesa likuma 406.^{10} panta pirmā daļā noteiktais termiņš bija notecējis jau brīdī, kad /pers. F/ kā MSIA /Nosaukums A/ administratoram tika iesniegts Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmums, kas pamato /pers. D/ prasījumu pret maksātnespējīgo SIA /Nosaukums A/. /pers. F/ ar minēto tiesas lēmumu pamatoto prasījumu atzinusi un arī pēcāk nav vērtējusi tā pamatotību pēc būtības. Arī administratore /pers. G/ nav

vērtējusi minētā prasījuma pamatotību pēc būtības.

Iepriekšējo administratoru - /pers. F/ un /pers. G/ rīcību — nevērtējot Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmuma pamatā esošās saistības pamatotību pēc būtības un neceļot atbilstošu prasību — nevar uzskatīt par objektīvi pamatotu, jo gan /pers. F/, gan /pers. G/ atceltas no administratora pienākumu pildīšanas MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā sakarā ar pieļautiem normatīvo aktu pārkāpumiem.

G.Upenieks par administratoru MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā iecelts 14.01.2014., bet SIA /Nosaukums A/ dokumentāciju no /pers. G/ saņēmis tikai 2014.gada 31.janvārī.

Pārbaudot no /pers. G/ saņemto SIA /Nosaukums A/ dokumentāciju, administrators G.Upenieks konstatējis, ka maksātnespējas procesa ietvaros nevienam no administratoriem nav ticis iesniegts Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 25.05.2010. lēmumā norādītais 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08. Turklāt G.Upenieks nav ieguvis nekādus pierādījumus, kas dotu pamatu uzskatīt, ka būtu pastāvējušas saistības starp SIA /Nosaukums A/ un SIA "/pers. E/", kas izriet no 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08, jo SIA /Nosaukums A/ grāmatvedības, organizatoriskie un saistību dokumenti par laika periodu līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai nav pieejami.

Ņemot vērā minēto, G.Upenieks lūdzis SIA "Ernst & /pers. H/", kā starptautiski atzītam audita un revīzijas pakalpojumu sniedzējam, dot atzinumu par /pers. D/ prasījuma pamatā esošo saistību ticamību un pamatotību, balstoties uz SIA /Nosaukums A/ dokumentācijas un oficiālajos reģistros pieejamo finanšu un nodokļu datu analīzi.

SIA "Ernst & /pers. H/" atzinumu G.Upenieks saņēmis tikai 2014.gada 30.aprīlī.

Tā kā administratoram /pers. B/ nav izdevies iegūt pierādījumus, kas dotu pamatu atzīt, ka ir pastāvējušas saistības starp SIA /Nosaukums A/ un SIA "/pers. E/", kā arī SIA "Ernst & /pers. H/" atzinumā ietvertos secinājumus, saskaņā ar kuriem nevar pamatoti uzskatīt, ka /pers. D/ prasījuma pamatā varētu būt reālas saistības, /pers. B/, kā MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratoram ir pienākums lūgt liesu atjaunot Civilprocesa likuma 406.[10] panta pirmajā daļā noteikto procesuālo termiņu un atļaut izpildīt objektīvu un attaisnojošu iemeslu dēļ nokavēto procesuālo darbību, t.i., MSIA /Nosaukums A/ vārdā un kreditoru kopuma interesēs celt prasību par /pers. D/ prasījuma pret MSIA /Nosaukums A/ atzīšanu par spēkā neesošu.

Saskaņā ar SIA "Ernst & /pers. H/" sniegtajā atzinumā ietvertajiem secinājumiem, nevar pamatoti uzskatīt, ka /pers. D/ prasījuma pamatā varētu būt reālas saistības, jo veiktās analīzes rezultātā SIA "Ernst & /pers. H/" uzmanības lokā nav nonākuši apstākļi vai fakti, kas ļautu izdarīt secinājumus par šādu saistību ticami pamatotu atspoguļojumu SIA /Nosaukums A/ finanšu pārskatos. Tāpat nav tikuši atklāti fakti, kas atklātu 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08 esamību, saturu vai būtību.

No minētā izriet, ka /pers. D/ prasījums pret MSIA /Nosaukums A/, kas uz cesijas pamata iegūts no SIA "BUSSOL", ir fiktīvs un vērsts pret MSIA /Nosaukums A/ kreditoru kopuma interesēm. Tā mērķis ir būtiski samazināt citu MSIA /Nosaukums A/ kreditoru iespējas saņemt savu prasījumu apmierinājumu, ņemot vērā tā ievērojamo apmēru 7'428'948,48 EUR jeb Ls 5'221'094,71.

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumā norādītais 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08 un vēlāk brīdinājuma kārtībā MSIA /Nosaukums A/ atzītais prasījums ir atzīstams par tādu, kas izdarīts tikai izskata pēc, t.i., minētais darījums ir atzīstams par šķietamu jeb fiktīvu darījumu. Turklāt šāds fiktīvs darījuma dalībnieku gribas izpaudums izdarīts, lai būtiski samazināta MSIA /Nosaukums A/ kreditoru iespējas saņemt savu prasījumu apmierinājumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1438.pantu, ja griba izteikta tikai ieskata pēc, tad tai nav nekādu tiesisku seku, ja vien ar to nav saistīts prettiesīgs trešās personas maldinājums.

Gribas ieteikumi tikai izskata pēc nozīmē to, ka gribas faktiski nav, nav vēlēšanās sev radīt tiesiskas sekas. Darījumus, kuros ir šāds gribas defekts, sauc par šķietamiem jeb fiktīviem darījumiem. Tādi darījumi nav spēkā (*skat. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīga zinātniskā redakcijā. R.: Mans īpašums, 2000, 43.1pp.*).

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumā norādītais 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08 un vēlāk brīdinājuma kārtībā MSIA /Nosaukums A/ atzītais prasījums ir pretrunā ar Civillikuma 1.pantā noteikto labas ticības principu, savukārt tā mērķis ir pretējs likumam un labiem tikumiem, kā arī vērsts uz likuma apiešanu, kaitējot MSIA /Nosaukums A/ kreditoru kopuma interesēm. Līdz ar to, šāds darījums nevar radīt tiesiskas sekas.

Atsaucoties uz Civillikuma 1415.pantu, administrators norāda, ka nevar būt spēkā darījums, kura mērķis ir vērsts pret MSIA /Nosaukums A/ kreditoru kopuma interesēm.

Saskaņā ar 26.07.2010. Maksātnespējas likuma, kas ir spēkā kopš 01.11.2010., 6.panta 3.punktā nostiprināto patvaļas aizlieguma principu, kreditors un parādnieks nedrīkst veikt individuālas darbības, kas nodara kaitējumu kreditoru kopuma interesēm. Savukārt saskaņā ar minētā Maksātnespējas likuma 6.panta 8.punktā nostiprināto labticības principu, procesā iesaistītajām personām savas tiesības jāiemanto un pienākumi jāiepilda labā ticībā. Parādnieks un kreditors nedrīkst izmantot procesu, lai netaisnīgi iedzīvotos.

Administratora ieskatā ir pietiekams pamats uzskatīt, ka SIA /Nosaukums A/ un SIA "BUSSOL" starpā noslēgtais 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08 nav spēkā, tas uzskatāms pat nenotikušu jau no paša sākuma, un līdz ar to /pers. D/ uz šī darījuma pamata iegūtais prasījums pret MSIA /Nosaukums A/ ir atzīstams par spēkā neesošu, pamatojoties uz Civillikuma 1., 1415., 1438., un 1592.pantu.

Pamatojoties uz minēto, MSIA /Nosaukums A/ administrators lūdz tiesu:

1) atjaunot MSIA /Nosaukums A/ procesuālo termiņu prasības celšanai pret /pers. D/;

2) atzīt par spēkā neesošu /pers. D/, reģistrācijas Nr.105,426, prasījumu pret MSIA /Nosaukums A/, reģ. Nr./reģistrācijas numurs/, par kopējo summu 7'428'948,48 EUR jeb Ls 5'221'094,71, kas nodots piespiedu izpildīšanai ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumu lietā Nr.3-12/3585, 2009.g.

Atbildētājs uz minēto prasību sniedzis paskaidrojumus. Atbildētāja ieskatā tiesvedība lietā ir izbeidzama, jo MSIA /Nosaukums A/ nav prasījuma tiesību, sakarā ar to, ka MSIA /Nosaukums A/ 2010.gadā ir atzinis pilnā apmērā ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumu lietā Nr.3-12/3585 nodoto saistību piespiedu izpildei.

Tas, ka 2014.gada 14.janvārī par MSIA /Nosaukums A/ pārstāvi ir iecelts /pers. B/, atbildētāja ieskatā negroza Civilprocesa likuma 50.[1]nodaļā noteikto.

Atbildētājs norāda, ka tiesai, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 132.panta pirmās daļas 2.punktu, bija jāatsaka pieņemt konkrētais prasības pieteikums, jo prasību cēlusi persona, kurai nav prasības tiesību.

No Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmuma lietā Nr.3-12/3585 izriet, ka nevis prasījums nodots piespiedu izpildei, bet gan piespiedu izpildei ir nodota maksājumu saistība pēc 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08. Minētajā lēmumā ir norādīts, ka SIA /Nosaukums A/ ir 2009.gada 14.oktobrī ir sniedzis tiesai atbildi, ar kuru atzīst saistību pilnā apmērā un atbildētāja ieskatā - nav pamata apstrīdēt prasības kārtībā paša atzītu prasījumu. Ja tiesnesis pieņēmis lēmumu par piespiedu izpildīšanu attiecībā uz prasījuma daļu, ko atzinis parādnieks, tad "neitralizēt" šādu lēmumu ar prasības celšanu parādnieks nevar.

Parādniekam prasījuma tiesības var rasties tikai gadījumā, ja viņš ir atzinis saistību kā tādu, bet ne tādā apmērā, kā tiesnesis to nodevis piespiedu izpildei.

Atbildētāja ieskatā, par nepamatotu ir atzīstama MSIA /Nosaukums A/ administratora norāde, ka nevar uzskatīt par objektīvi pamatotu iepriekšējo MSIA /Nosaukums A/ administratoru rīcību, neizvērtējot Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmuma, kas pamato /pers. D/ prasījuma pamatotību, jo iepriekšējām MSIA /Nosaukums A/ administratorēm vispār nebija likumiski tiesību izvērtēt /pers. J/ (SIA /Nosaukums C/) (nevis /pers. D/) pieteiktā kreditora prasījuma, kurš pamatots ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumu lietā Nr.3-12/3585, pamatotību, jo Maksātnespējas likuma (redakcijā līdz 2010.gada 31.oktobrim) 74.panta 2.daļa noteic, ka Kreditora prasījumu, kas nodibināts ar tiesas nolēmumu, administrators var neatzīt vai atzīt daļēji tikai tad, ja ir pierādījumi par to, ka pēc tiesas nolēmuma spēkā stāšanās parādnieks saistību izpildījis pilnībā vai daļēji.

Maksātnespējas administrācija savā 2013.gada 15.marta lēmumā Nr.1-10/51 ir norādījusi, ka MSIA /Nosaukums A/ administratore /pers. G/ sniegusi AS /Nosaukums D/ pamatotu atbildi, ka pieprasījums pārbaudīt par nenodrošinātajiem kreditoriem uz likumīgā spēkā stājušos nolēmumu pamata atzīto SIA /Nosaukums C/ un /pers. D/ kreditoru prasījumus, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās dalās 4.punkta pamata ir nepamatots un nelikumīgs, jo Maksātnespējas likuma 63.panta pirmās daļas 4.punkts attiecas uz kreditora prasījuma pārbaudi līdz kreditoru prasījuma atzīšanas brīdim. Maksātnespējas likums nepieļauj MSIA /Nosaukums A/ atkārtoti izvērtēt jau atzīta kreditora prasījumu.

Ņemot vērā minēto, atbildētājs norāda, ka Maksātnespējas likums nepieļauj pat jaunatklātu apstākļu dēļ, atcelt iepriekšējos administratora lēmumus, ar kuriem atzīti kreditoru prasījumi.

Vienlaicīgi atbildētājs norāda, ka no /pers. B/ iecelšanas par administratoru brīža - 2014.gada 14.janvāra līdz 2014.gada 30.aprīlim ir pagājuši vairāk kā 3 mēneši - termiņš, kurš noteikts apvērsuma prasības celšanai. Prasības pieteikumā nav atrodama motivācija, kāpēc nokavēts likumā noteiktais trīs mēnešu termiņš, atbildētāja ieskatā, administrators nav norādījis nevienu attaisnojošu iemeslu tam, kāpēc prasība, neesot prasījuma tiesībām, tiek celta turpat pēc 4 (četriem) gadiem no brīža, kad iestājās prasības noilgums, kurš pats par sevi jau ir prasības noraidīšanas pamats.

Atbildētājs norāda, ka prasībā nav ietverts likumiskais pamatojums apgalvojumam, ka kreditora prasījumam, kas nodibināts ar tiesas nolēmumu, būtu vēl jāpievieno darījumu apliecinošs dokuments.

Uzņēmumu reģistrā ir 2013.gada 22.martā ir reģistrēta SIA /Nosaukums C/ darbības izbeigšana un likvidācijas procesa uzsākšana. Kreditoru prasījumi piesakāmi SIA /Nosaukums C/ likvidatoram viena mēneša laikā no šī paziņojuma publicēšanas dienas.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta 2013.gada 4.aprīļa lēmumā civillietā Nr.C01121213, PAC-1212/13 AS /Nosaukums D/ prasījumā, ar kuru ir apstrīdēts 2009.gada 25.februāra Starpniecības līgums Nr.2-DP-09, ir norādījusi, ka "saistība, kurai iestājies izpildes termiņš un ar kuru tiek pamatotas prasījuma tiesības pret MSIA /Nosaukums A/, izriet nevis no prasībā apstrīdēta darījuma, bet gan no tiesas lēmuma par saistību piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā. Kārtība un personas, kas tiesīgas apstrīdēt piespiedu izpildei pakļauto saistību, ir norādītas Civilprocesa likuma 406.^{10}pantā. Maksātnespējas procesa ietvaros persona par kreditoru kļūst nevis tieši uz dokumentu pamata, ar kuriem tiek pamatota tiesība pēc saistības, bet pastarpināti - ar administratora lēmumu, kurš pieņemts, pamatojoties uz dokumentiem, ar kuriem tiek pamatota tiesība pēc saistības.

Kreditora tiesības piedalīties maksātnespējas procesā, kuras vēlas apstrīdēt prasītāja, ir atkarīgas no administratora lēmuma, kura apstrīdēšanai maksātnespējas procesa ietvaros atbilstoši Maksātnespējas likuma (redakcijā līdz 2010.gada 31.oktobrim) 76.pantam ir noteikta īpaša kārtība kādā kreditors ir tiesīgs apstrīdēt administratora lēmumu par cita kreditora prasījuma tiesību atzīšanu.

2015.gada 8.aprīlī MSIA /Nosaukums A/ administrators sniedzis tiesā rakstveida paskaidrojumus un pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu lietā.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 10.aprīļa lēmumu noraidīts maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu.

Tiesa lēmumā atzinusi, ka SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa lietā piemērojams Maksātnespējas likuma un Civilprocesa likums redakcijā, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim, kur nebija paredzētas administratora tiesības pēc juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanas, ceļot prasību pret kreditoru un lūgt tiesu piemērot šim kreditoram pagaidu aizsardzības līdzekli – balsstiesību atņemšanu.

Izskatot prasītāja pārstāvja blakus sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija 2015.gada 21.maijā nolēma atcelt Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2015.gada 10.aprīļa lēmumu. Civillietu tiesas kolēģijā savā lēmumā atzina, ka *šajā gadījumā maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratora pieteikums par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu nav iesniegts maksātnespējas procesa lietas ietvaros, bet gan maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ celtās apvērsuma prasības ietvaros, kas celta vispārējā kārtībā, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 406.^{10}pantu, lai apstrīdētu kreditora prasījumu, kas pamatots ar tiesas nolēmumu par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā.*

Šādas administratora tiesības pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas nodot tiesai izskatīšanai jebkuru parādnieka prasījumu paredz arī Maksātnespējas likums, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim, un proti, šī likuma 64.panta 3.punkts.

Līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 3.pantu tiesvedību maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ administratora celtajā apvērsuma prasībā regulē tās civilprocesuālo tiesību normas, kas ir spēkā šīs lietas izskatīšanas vai atsevišķu procesuālo darbību izdarīšanas laikā. Attiecīgi, arī izskatot minētās lietas ietvaros iesniegto pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, jāpiemēro Civilprocesa likuma 406.^{10}pants redakcijā, kas ir spēkā šīs procesuālās darbības izdarīšanas laikā.

Atkārtoti vērtējot MSIA /Nosaukums A/ administratora pieteikumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu lietā, Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa 2015.gada 25.jūnijā nolēma apmierināt maksātnespējīgās SIA /Nosaukums A/ pieteikumu - atņemt /pers. D/, reģistrācijas Nr.405,426, ar kreditora prasījumu 7`428`948,48 EUR (Septiņi miljoni četri simti divdesmit astoņi tūkstoši deviņi simti četrdesmit astoņi *euro*, 48 centi) apmērā noteiktās balsstiesības MSIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, maksātnespējas procesā.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2015.gada 23.novembra lēmumu lietā nozīmēta grāmatvedības ekspertīze, apturot tiesvedību lietā līdz eksperta atzinuma pieņemšanai.

2016.gada 3.februārī tiesā saņemts Eksperta atzinums.

2016.gada 17.augustā tiesā saņemti atbildētāja rakstveida paskaidrojumi. /pers. D/ uzskata, ka nokavēts termiņš apvērsuma prasības celšanai izskatāmajā lietā pats par sevi ir pietiekošs pamats prasības noraidīšanai.

Atbildētājs atsaucas uz Latvijas Republikas Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētāja G.Bērziņa viedokli par Maksātnespējas likuma un Civilprocesa likuma savstarpējo mijiedarbību, ka juridiskās personas maksātnespējas procesa tiesiskais regulējums ir iekļauts Maksātnespējas likumā un Civilprocesa likumā, kas nosaka maksātnespējas procesa nepārtrauktību, ko nodrošina administrators. Normatīvie akti nosaka administratoru maiņu viena nepārtraukta maksātnespējas procesa ietvaros, taču to nevar uzskatīt par pamatu maksātnespējas procesa uzsākšanai no jauna, spēkā esoša tiesas lēmuma apstrīdēšanai.

Atbildētājs norāda, ka izskatāmajā gadījumā piemērojamais Maksātnespējas likums (redakcijā, kas spēkā līdz 2010.gada 1.novembrim),

neparedzēja iespēju celt apvērsuma prasību pēc kreditora prasījuma iesniegšanas, to varēja darīt tikai vispārīgā kārtībā pēc tiesas lēmuma pieņemšanas.

Maksātnespējas likums tikai kopš 2015.gada 1.janvāra paredz iespēju celt apvērsuma prasību maksātnespējas nepārtrauktā procesa sākuma posmā - 3 mēnešu laikā pēc kreditora prasījuma iesniegšanas.

Apvērsuma prasības celšanas termiņa tecējums iepriekš bija skaitāms no tiesas lēmuma, bet šobrīd maksātnespējas procesa sākuma posmā - pēc kreditora prasījuma iesniegšana.

Ievērojot maksātnespējas nepārtrauktības principu, Maksātnespējas likums (redakcijā, kas spēkā līdz 2010.gada 1.novembrim) neparedzēja kārtību iepriekšējo administratoru lēmumu pārskatīšanai daļā par kreditoru prasījumu atzīšanu un reģistrāciju. Izskatāmajā gadījumā piemērojams Maksātnespējas likums (redakcijā, kas spēkā līdz 2010.gada 1.novembrim), kas neparedzēja iespēju celt apvērsuma prasību, tāpēc neparedzēja administratora tiesības lūgt tiesu piemērot pagaidu aizsardzības līdzekli - balsstiesību atņemšanu.

Maksātnespējas likums tikai kopš 2015.gada 1.janvāra (nav piemērojams izskatāmajā lietā) 67.panta 15.punktā nosaka administratora tiesības, ceļot apvērsuma prasību 3 mēnešu laikā no kreditora prasījuma iesniegšanas, lūgt piemērot pagaidu aizsardzības līdzekli - balsstiesību atņemšanu. Tāpēc izskatāmajā procesā šāds administratora lūgums par balsstiesību atņemšanu bija nelikumīgs, jo tas ir pretrunā materiālo tiesību normām, kas piemērojamas izskatāmajā lietā.

MSIA /Nosaukums A/ 2014.gada 6.maijā iesniedza pieteikumu par procesuālā termiņa atjaunošanu un prasības pieteikumu par prasījuma atzīšanu par spēkā neesošu (apvērsuma prasība).

/pers. D/ neatzīst celto prasību, jo prasījums dibināts uz tiesiski noslēgta 2008.gada 07.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08, kas ir spēkā un nav apstrīdēts.

SIA /Nosaukums A/ kā darījuma dalībnieks, saņemot brīdinājumu parādniekam, 01.10.2009. parādnieka atbildē uz brīdinājumu - atzina 2008.gada 07.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08 norādīto saistību 7'428'948,48 *euro* (5'221'094.71 Ls) pilnā apmērā, kas atspoguļots tiesas lēmumā.

Ar tiesas 2009.gada 22.oktobra lēmumu lietā Nr.3-12/3585-2009 maksājuma saistība 7'428'948,48 *euro* (5'221'094.71 Ls) nodota piespiedu izpildei. Civilprocesa likuma 406.^{10}panta pirmajā daļā noteiktais termiņš 3 mēneši - apvērsuma prasības celšanai (kas izskatāmajā lietā ir skaitāms no tiesas lēmuma) ir notecējis.

Atbildētāja ieskatā nevar atzīt nokavēto termiņu par attaisnojošu, tas nav atjaunojams, jo ilgstošā laika periodā (4 gadi 4 mēneši) neattaisnojošu iemeslu dēļ neviens nav izmatojis apstrīdēšanas tiesības.

Kreditori, saskaņā ar Maksātnespējas likuma 76.panta 2.daļu, iepazīstoties ar SIA /Nosaukums C/ kreditora prasījumiem, kas iesniegti savlaicīgi, likumā noteiktā termiņā, nepārsūdzēja administratora lēmumu par SIA /Nosaukums C/ kreditora prasījumu atzīšanu.

Paļaujoties uz tiesisko stabilitāti un valsts reģistros fiksētajām ziņām, to patiesumu, noslēgts 11.06.2012.Cesijas līgums, ar ko SIA /Nosaukums C/ cedē /pers. D/ prasījuma tiesības pret MSIA /Nosaukums A/, par ko tika veiktas attiecīgas izmaiņas kreditoru prasījumu reģistrā.

Laikā līdz 2013.gada 25.aprīlim, kad tika likvidēts SIA "Bussol" un izslēgts no Uzņēmumu reģistra, neviens ne prasījumu, ne darījumu apstrīdēja, ne administrators, ne citi kreditori, tāpēc /pers. D/ nebija nepieciešams vākt pierādījumus par cedētām saistībām. Līdz SIA "Bussol" likvidācijai nebija nepieciešams vākt pierādījumus, jo prasījums bija atzīts maksātnespējas procesā, pamatots ar tiesas lēmumu, bet pēc sabiedrības likvidācijas grāmatvedības dokumentus vairs nevar iegūt no likvidētās SIA "Bussol".

2016.gada 01.februārī lietā veiktā grāmatvedības ekspertīze un atzinums Nr. 1517811 tiek apstrīdēta, jo ekspertīze veikta uz nepilnīgas informācijas - administratora izlases veidā iesniegtu, nesanumurētu grāmatvedības dokumentu, pamata.

2016. gada 9.augusta tiesas sēdes laikā lietā C31354114 un 2016.gada 10.augusta tiesas sēdes laikā lietā C31354114 starp šim pašām pusēm un saistībā ar līdzīgiem cedētiem prasījumiem, administrators /pers. P/ atzina, ka viņam ir zināms, ka uzņēmuma maksātnespējas sākuma stadijā ir bijuši vairāki (vismaz 2 VID auditi), taču grāmatvedības ekspertīzei šādas ziņas un dokumenti no administratora puses tika iesniegti, tika noklusēts.

Civillietas Nr.C31354114 materiālos atrodas 23.03.2012. Lēmums par kriminālprocesa Nr.11816011809 izbeigšanu, kur 3.1p. atreferētas liecinieces (liecinieks tiek brīdināts par atbildību par apzināti nepatiesu liecību sniegšanu) administratores /pers. F/ liecības, konstatējams, ka: "SIA "/Nosaukums C/ savus prasījumus pamatojis ar trim tiesas lēmumiem un cesijas līgumiem. Visus dokumentus, kurus piestādīja SIA /Nosaukums C/, LBaiimane pārbaudīja ar VID palīdzību, tas ir, VID veica auditu par minētajiem darījumiem. VID atzina, ka SIA /Nosaukums C/ visi darījumi nav apšaubāmi";

Nekavējoties pēc minētajām tiesas sēdēm tika pieprasīta informācija par VID auditiem gan no VID, gan administratora (pieprasījumi pielikumā), jo pēc dokumentu saņemšanas, būtu veicama papildus grāmatvedības ekspertīze.

Ar 14.01.2014. Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas lēmumu par MSIA /Nosaukums A/ administratoru iecelts /pers. B/, par ko 20.01.2014. izdarīts ieraksts maksātnespējas reģistrā.

31.01.2014. administratoram /pers. B/ nodoti visi dokumenti. 3 mēnešu laikā no dokumentu saņemšanas administrators G.Upenieks nav apstrīdējis prasījumu - nav cēlis apvērsuma prasību.

Tikai 06.05.2014. tiesā saņemts pieteikums par termiņa atjaunošanu un prasījuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Nav atzīstams par attaisnojošu tik būtisks termiņa nokavējums, turklāt, ievērojot iepriekš minētos faktiskos apstākļus, ka ne citi kreditori, ne administratori ilgstoši nav izmantojuši savas likumā noteiktās apstrīdēšanas tiesības.

Maksātnespējas likuma (redakcijā, kas spēkā līdz 2010.gada 1.novembrim) 64.pants, kas nosaka administratora tiesību apjomu pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, neparedz atkārtoti izvērtēt jau atzīta kreditora prasījumu, to pārskatot.

Prasība atzīt par spēkā neesošu /pers. D/ prasījumu pret SIA /Nosaukums A/ par 7'428'948,48 *euro,* ir nepamatota un noraidāma arī tāpēc, ka nav (apstrīdēts) atzīts par spēkā neesošu darījums (2008.gada 07.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08).

No Augstākā tiesas 2015.gada 15.decembra lēmuma civillietā Nr.C04250913 izriet, ka apvērsuma prasības priekšmets ir prasījuma pamatotība. Prasījums izriet no darījuma (līguma), nevis darījums (līgums) no prasījuma. Pastāvot diviem savstarpēji saistītiem strīdiem, primāri pārbaudāma ir darījuma spēkā esamība un tikai tad šā darījuma izraisīto juridisko seku rezultāts. Noskaidrojamie apstākļi prasījuma pamatotībai ir pakārtoti pierādīšanas priekšmetam un iznākumam darījuma spēkā esamībai (tiesīgumam) - nevis otrādi.

Pamatojoties uz iepriekš minēto, atbildētājs lūdz tiesu atzīti, ka termiņš apvērsuma prasības celšanai ir nokavēts, kas ir pamats prasību noraidīt.

Tiesas sēdē administrators lūdza atjaunot nokavēto termiņu apvērsuma prasības celšanai, norādot uz savu pienākumu apstrīdēt darījumus, kuriem ir fiktīva rakstura pazīmes, kā to atzinis arī Augstākas tiesas Civillietu departaments tā sauktajā *Winergy* lietā. Administrators celto prasību uzturēja pilnā apmērā, norādot, ka atbildētājam nav ne mazāko šķēršļu pierādīt saistību, iesniedzot lietā 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08 ar kuru pamatots tiesas lēmums par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā. Administrators paskaidroja, ka viņš pēc būtības neapstrīd cita administratora lēmumu, bet ceļ apvērsuma prasību, nepiekrītot atbildētāja argumentam, ka tikai pirmais administrators varētu novērts nelikumības vai fiktīvu prasījumu esamību.

Atbildētāja pārstāve zv. advokāte Z.Bičkoviča uzturēja tiesai 2016.gada 17.augusta pieteikumā norādītos argumentus (lietas 3.sējuma 89. –

93.lapa). Advokātes ieskatā, administratoram nebija tiesību apstrīdēt cita administratora atzītu kreditora prasījumu. Darījums nemaz nav apstrīdēts, līdz ar to, nav pamata atbrīvot prasītāju no saistības. Turklāt, maksātnespējas likums, kas bija spēkā līdz 2010.gada 1.novembrim, vispār neparedzēja administratoram tiesības celt apvērsuma prasību.

Motīvu daļa

Noklausoties pušu pārstāvju paskaidrojumus un novērtējot tos kopsakarā ar lietas materiāliem, tiesa atzīst, ka pastāv pamats atjaunot MSIA /Nosaukums A/ likumā noteikto termiņu apvērsuma prasības celšanai un prasītājs atbrīvojams no saistības, kas pamatota ar tiesas lēmumu par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, izpildes.

Lietā nav strīda, ka 2009.gada 23.decembrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā ierosināta SIA /Nosaukums A/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesiskās aizsardzības procesa lieta ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesa gadījumā.

Ar tiesas 2010.gada 11.augusta lēmumu izbeigts ārpustiesas tiesiskās aizsardzības process un pasludināts SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas process, par maksātnespējas iestāšanās dienu nosakot 2010.gada 9.jūniju - kad pieteicēja izraudzītā administratore /pers. F/ vērsās tiesā ar pieteikumu par ārpustiesas tiesiskās aizsardzības procesa izbeigšanu un maksātnespējas procesa pasludināšanu.

2009.gada 22.oktobrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesnese pieņēmumi Lēmumu lietā Nr.3-12/3585 par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, kur pieteicējs ir SIA "/pers. E/" un parādnieks ir SIA /Nosaukums A/. Saistības pamatojums: 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr. DP-08/08/08. piespiedu izpildīšanai nodota maksājumu saistība Ls 5'221'094,71 apmērā.

2010.gada 17.septembrī SIA "Bussol", reģ. nr./reģistrācijas numurs/, nosūtījusi MSIA /Nosaukums A/ administratorei /pers. F/ nenodrošinātā kreditora prasījumu, kas pamatots ar minēto 22.10.2009. tiesas lēmumu Nr.3-12/3585 par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā Ls 5'221'094,71 apmērā. (lietas 1.sējuma 38. – 39.lapa). kreditora prasījumā norādīts, ka ar tiesas 2010.gada 14.jūlija lēmumu lietā nr.3-12/3585, 2009, SIA "/pers. E/" aizstāts ar tās tiesību pārņēmēju SIA "Bussol", reģ. nr./reģistrācijas numurs/.

Lietā noskaidrots, ka administratore SIA "Bussol" kreditora prasījumu ir atzinusi un iekļāvusi to kreditoru prasījumu reģistrā.

2011.gada 11.jūnijā starp SIA "Bussol", kā cedentu un /pers. D/, kā cesionāru, noslēgts Cesijas līgums (lietas 1.sējuma 42. – 46.lapa), saskaņā ar kuru cedents nodevis cesionāram pilnā apmērā visas savas prasījuma tiesības pret cedenta parādnieku SIA /Nosaukums A/.

Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesnese s 2014.gada 14.janvāra lēmumu par MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa administratoru iecelts /pers. B/.

No prasības pieteikuma izriet, ka administrators G.Upenieks visu iepriekšējo administratoru rīcībā esošo MSIA /Nosaukums A/ dokumentāciju saņēmis 2014.gada 31.janvārī, konstatējot, ka MSIA /Nosaukums A/ grāmatvedības, organizatoriskie un saistību dokumenti par laiku līdz sabiedrības maksātnespējas procesa pasludināšanai, nav pieejami. Vienlaicīgi administrators konstatējis, ka iepriekšējās administrates nav vērtējušas kreditoru SIA "/pers. E/" vai /pers. D/ prasījuma pamatotību.

MSIA /Nosaukums A/ iepriekšējās administratores /pers. G/ un /pers. F/ ar tiesa nolēmumiem atceltas no administratoru pienākumu pildīšanas MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā, sakarā ar pieļautiem normatīvo aktu pārkāpumiem.

Negūstot pārliecību, ka starp SIA "/pers. E/" un MSIA "/Nosaukums A/ vispār būtu pastāvējušas saistību tiesiskās attiecības, administrators lūdzis auditoram - SIA "Ernst & /pers. H/" dot atzinumu par /pers. D/ prasījuma pamatā esošo saistību ticamību un pamatotību.

2014.gada 30.aprīlī administrators saņēmis SIA "Ernst & /pers. H/" atzinumu un nekavējoties nosūtījis tiesai konkrēto prasības pieteikumu, kas tiesā saņemts 2014.gada 6.maijā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 406.^{10}pnata pirmo daļu, ja parādnieks uzskata, ka pieteicēja prasījums nav pamatots pēc būtības, viņš triju mēnešu laikā no lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas var celt prasību pret kreditoru, lai apstrīdētu prasījumu. Prasība ceļama tiesā šajā likumā noteiktajā prasības celšanas vispārējā kārtībā.

Administrators prasības pieteikumā atzīst, ka ir nokavējis Civilprocesa likuma 406.^{10}pnata pirmajā daļā noteikto termiņu, tomēr, ņemot vērā iepriekšminētos apstākļus, lūdz šo termiņu atjaunot.

Atbildētāja ieskatā Civilprocesa likuma 406.^{10}pnata pirmajā daļā ir noteikts prekluzīvs termiņš, un tā nokavējums ir pamats prasības noraidīšanai.

Tiesa nevar piekrist atbildētāja argumentiem, pievienojoties Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 12.decembra spriedumā lietā Nr. SKC-0179-14 paustajam viedoklim, ka *saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana ir atsevišķs tiesvedības veids ar savām īpatnībām un noteikumiem, kas raksturīgi tikai un vienīgi šim tiesvedības veidam.*

Neskatoties uz to, ka Civilprocesa likuma normas neparedz lēmuma pārsūdzēšanu, tās tomēr dod tiesības parādniekam noteiktu laika posmu- sešus mēnešus, kurā viņš var celt prasību pret kreditoru, lai apstrīdētu kreditora prasījumu pēc būtības (praksē tiek lietots jēdziens – "apvērsuma prasība").

Latvijas Republikas Satversmes tiesa 2010. gada 17. maija spriedumā lietā Nr. 2009-93-01 "Par Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 1.punkta un 405.panta pirmās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam" 13.3.punktā norādīja: "konstitucionālo tiesību ietvaros, analizējot tiesības uz taisnīgu tiesu, jēdzienus "pārsūdzēt" un "pārsūdzība" parasti lieto nozīmē "pārsūdzēt augstākā instancē" (sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 20. jūnija spriedumu lietā Nr. 2001-17-0106). Savukārt civilprocesuālajās tiesībās jēdzienu "pārsūdzēt" lieto ne vien attiecībā uz lēmuma pārsūdzēšanu augstākā tiesu instancē, bet arī attiecībā uz iebildumu celšanu tajā pašā tiesu instancē (sk. Satversmes tiesas 2008. gada 5. novembra sprieduma lietā Nr. 2008-04-01 8.2.3. punktu).

Civilprocesa likuma 406. panta pirmā daļa noteic, ja parādnieks uzskata, ka kreditora prasījums nav pamatots pēc būtības, viņš sešu mēnešu laikā no lēmuma noraksta nosūtīšanas dienas var celt prasību pret kreditoru, lai apstrīdētu prasījumu. (..) Ja tiesneša lēmums vēl nav izpildīts, parādnieks var celt tiesā apvērsuma prasību, lūdzot atcelt tiesneša lēmumu, atbrīvot viņu no saistības piespiedu izpildes un noraidīt pret viņu vērsto prasījumu. Ja tiesneša lēmums jau izpildīts, parādnieks iesniedz atpakaļizpildīšanas prasību, lūdzot turklāt vēl piedzīt atpakaļ no kreditora visu to, ko tas saņēmis saistības piespiedu izpildes rezultātā (sk.: Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.nodaļa). Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2012, 668.lpp.). Prasības ceļamas tiesā pēc prasības tiesvedības vispārīgiem noteikumiem, vienlaikus nomaksājot attiecīgu valsts nodevu. Tādējādi no minētā izriet, ka apvērsuma prasība pēc savas procesuāltiesiskās būtības ir pārsūdzības līdzeklis (sk. Senāta 2012.gada 1.marta sprieduma lietā Nr.1133/2012 6.3.punktu).

No minētā secināms, ka Satversmes tiesa ir pievienojusies juridiskajā doktrīnā izteiktajam viedoklim, ka Civilprocesa likuma 406.panta pirmajā daļā paredzētā prasība faktiski ir procesuāls pārsūdzības līdzeklis.

Tādējādi Civilprocesa likuma 406.panta pirmajā daļā noteiktais sešu mēnešu termiņš apvērsuma prasības celšanai ir uzskatāms par likumā noteiktu procesuālu termiņu, kas neapšaubāmi ir jāievēro, tāpat kā citi Civilprocesa likumā noteiktie termiņi. [..] procesuālie termiņi nav iekļaujami noilguma termiņos, kas noteikti Civillikumā.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka arī Civilprocesa likuma 406.[10]pnata pirmajā daļā noteiktais termiņš ir procesuāls termiņš un šajā pantā iekļautā "apvērsuma prasība" pēc savas procesuāltiesiskās būtības ir pārsūdzības līdzeklis. Savukārt, attiecībā uz nokavēta procesuāla termiņa atjaunošanu piemērojami Civilprocesa likuma 52.panta nosacījumi, kas paredz tiesai tiesību atjaunot nokavētos procesuālos termiņus, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslus par attaisnojošiem.

Tiesa, novērtējusi MSIA /Nosaukums A/ administratora pieteikumā par termiņa atjaunošanu norādītos argumentus, atzīst, ka Civilprocesa likuma 406.[10]pnata pirmajā daļā noteiktais prasības celšanas termiņš ir nokavēts attaisnojošu, no administratora gribas un rīcības neatkarīgu apstākļu dēļ, jo par administratoru MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā G.Upenieks iecelts 2014.gada 14.janvārī, visu iepriekšējo administratoru rīcībā esošo MSIA /Nosaukums A/ dokumentāciju saņēmis 2014.gada 31.janvārī, konstatējot, ka grāmatvedības dokumentu faktiski nav, vērsies pie auditora un SIA "Ernst & /pers. H/" un tā atzinumu saņēmis vien 2014.gada 30.aprīlī. Prasība tiesā celta 2014.gada 6.maijā, t.i., nekavējoties pēc atzinuma saņemšanas.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka apvērsuma prasības termiņš nokavēts attaisnojošu iemeslu dēļ un pastāv leģitīms pamats tā atjaunošanai, savukārt, atjaunojot nokavēto termiņu, atbilstoši Civilprocesa likuma 52.panta otrajai daļai, tiesa vienlaikus atļauj izpildīt nokavēto procesuālo darbību, konkrētajā gadījumā - celt apvērsuma prasību apstrīdot kreditora prasījumu.

Maksātnespējas likuma (redakcijā uz SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa pasludināšanu) 63.panta pirmās daļas 11.punkts noteic, ka pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas administrators atgūst debitoru parādus un veic tiesiskas darbības citas parādnieka mantas atgūšanai. Atbilstoši šī likuma 64.panta 3. un 4.punktam, administratoram pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas papildus šajā likumā noteiktajām vispārīgajām administratora tiesībām ir tiesības nodot tiesai izskatīšanai jebkuru parādnieka prasījumu un pārstāvēt parādnieku.

Atbildētāja pārstāvji gan rakstveida paskaidrojumos, gan tiesas sēdē vairākkārt norādīja uz Maksātnespējas likuma (redakcijā līdz 2010.gada 31.oktobrim) 74.panta 2.daļu, kas noteic, ka kreditora prasījumu, kas nodibināts ar tiesas nolēmumu, administrators var neatzīt vai atzīt daļēji tikai tad, ja ir pierādījumi par to, ka pēc tiesas nolēmuma spēkā stāšanās parādnieks saistību izpildījis pilnībā vai daļēji.

Atbildētāja pārstāvju ieskatā, minētā norma liedza administratoram iespēju apstrīdēt ar tiesas nolēmumu pamatotu kreditora prasījumu.

Tiesa minētajam argumentam nevar piekrist, jo Maksātnespējas likuma (redakcijā līdz 2010.gada 31.oktobrim) 74.panta 2.daļu vienozīmīgi liedza administratoram tiesības neatzīt kreditora prasījumu, kas pamatots ar tiesas nolēmumu, bet tā neierobežoja administratora pienākumu Maksātnespējas likuma 92.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktajā kārtībā izvērtēt parādnieka darījumus un celt tiesā prasību par attiecīgā darījuma atzīšanu par spēkā neesošu neatkarīgi no šā darījuma veida, ja tas noslēgts piecu gadu laikā pirms maksātnespējas procesa iestāšanās dienas un tādējādi parādniekam ir nodarīti zaudējumi, turklāt persona, ar kuru vai kurai par labu noslēgts darījums, zināja vai tai bija jāzina par šādu zaudējumu nodarīšanu.

Ievērojot minēto, tiesa nevar piekrist atbildētāja pārstāvja apgalvojumiem, ka administratoram nav prasījuma tiesību, tieši pretēji – kā redzams speciālajā likumā ir noteiktas ne vien administratora tiesības, bet arī pienākumi un fakts, ka iepriekšējie MSIA /Nosaukums A/ administratori nav izpildījuši minētās normas, neliedz esošajam administratoram realizēt likumā noteikto pienākumu - celt tiesā apvērsuma prasību lai apstrīdētu prasījumu.

Turklāt, tiesas ieskatā, administrators tiesas sēdē pamatoti atsaucās uz tā saukto *Winergy* lietu, kur Augstākās tiesas Civillietu departaments 2015.gada 20.februāra spriedumā Lietā Nr.C27144014, SPC-5/2015, atzinis, ka *Administratoram kā attiecīgās tiesību jomas sertificētam speciālistam nevarēja būt nezināms apstāklis, ka, nododot saistības bezstrīdus piespiedu izpildei, ir iespējams apiet prasījuma izskatīšanu pēc būtības, tādējādi sasniedzot vēlamo rezultātu – tiesas nolēmumu, kas ir pamats nodrošinātā kreditora prasījuma nodibināšanai.*

Tas vien, ka administratora rīcībā nonāk ziņas, kas liecina par iespējamu fiktīvu darījumu, ir pietiekams pamats, lai jo īpaši skrupulozi izvērtētu konkrēta darījuma apstākļus un normatīvajos aktos noteiktajos termiņos spertu visus iespējamos soļus, nepieļaujot ļaunprātību no iesaistīto personu puses. Vēl jo vairāk, kad šādu ziņu avots ir spēkā stājies tiesas nolēmums. Nav pieļaujama tādu apstākļu pastāvēšana, kas kreditoram vai citām maksātnespējas procesā iesaistītajām personām varētu radīt pamatotas šaubas par administratora objektivitāti.

Tiesai pieņemot lēmumu par saistības piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā, lieta netiek skatīta prasības kārtībā. Netiek realizēts tiesas spriešanas process, lēmumu tiesnesis pieņem, nepārliecinoties par pieteikumā ietvertā prasījuma, par saistības piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā, pamatotību pēc būtības.

Tiesas ieskatā, konkrētās prasības ietvaros nav vērtējami atbildētāja argumenti par administratora tiesībām vērtēt, noraidīt vai nepildīt cita administratora atzītu kreditora prasījumu, jo administratora darbību pārsūdzību regulē Maksātnespējas likuma 76.pants konkrēta maksātnespējas subjekta ietvaros, savukārt šīs lietas prasības priekšmets ir kreditora saistība – apstrīdētais 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08, kuru atzīstot par spēkā neesošu, parādnieks atbrīvojams no saistības izpildes pēc attiecīgā lēmuma par saistības bezstrīdus piespiedu izpildīšanu.

Nav saprotama atbildētāja atsauce uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2013.gada 4.aprīļa lēmumā civillietā Nr.C01121213, PAC-1212/13 AS /Nosaukums D/ prasījumā, ar kuru ir apstrīdēts 2009.gada 25.februāra Starpniecības līgums Nr.2-DP-09.

Minētajā lēmumā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palāta vērsusi prāvnieku uzmanību uz Civilprocesa likuma 406.[10]pnata pirmajā daļā norādīto personu loku, kuras ir tiesīgas vērsties tiesā ar apvērsuma prasību, proti, AS /Nosaukums D/ nav 25.02.2009. Starpniecības līguma Nr.2-DP-09 dalībnieks, tādejādi vērtējams ir jautājums, vai citam MSIA /Nosaukums A/ kreditoram vispār ir prasījuma tiesības.

Atbildētājs paskaidrojumos uz celto prasību norādījis, ka kreditora prasījumu pamato tiesas lēmums par saistību piespiedu izpildi brīdinājuma kārtībā, nevis 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08, kas nav apstrīdēts. Atbildētāja ieskatā, nevar atbrīvot prasītāju no saistības izpildes, ja darījums nav apstrīdēts.

Lietā nav strīda, ka 2010.gada 17.septembrī SIA "Bussol" pieteica MSIA "/Nosaukums A/ administratorei nenodrošinātā kreditora prasījumu (lietas 1.sējuma 38.lapa), kas pamatots ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 22.10.2009. lēmumu lietā nr.3-12/2585, 2009.g., par saistības piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā, kur pieteicējs ir SIA "/pers. E/" un parādnieks ir SIA /Nosaukums A/. Pieteikumā norādītās saistības pamatojums ir 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08.

2011.gada 11.jūnijā starp SIA "Bussol", kā cedentu un /pers. D/, kā cesionāru noslēgts Cesijas līgums, saskaņā ar kuru cedents nodevis cesionāram pilnā apmērā visas savas prasījuma tiesības pret cedenta parādnieku SIA /Nosaukums A/.

Saskaņā ar Civillikuma 1798.pantu, par cesijas priekšmetu var būt visādi prasījumi, vienalga, vai tie izriet no līguma, vai no neatļautas darbības, starp tiem arī tādi, kuriem vēl nav iestājies termiņš, kā arī nosacīti un pat nākami un nedroši.

Atbildētājs, noslēdzot Cesijas līgumu ar SIA "Bussol", iegūst ne vien prasījuma tiesības pret parādnieku, bet tam jārēķinās arī ar Civillikuma 1808.pantā paredzētajām parādnieka tiesībām celt pret cesionāru nevien visas savas ierunas pret viņu pašu, bet arī tās ierunas, kas viņam bijušas pirms cesijas un tās laikā pret cedentu. Savus pretprasījumus, kas viņam bijuši pret cedentu tajā laikā, kad viņam paziņots par cesiju, viņš var vērst ieskaitam arī pret cesionāru.

No minētās tiesību normas izriet parādnieka - MSIA /Nosaukums A/ tiesība celt ierunas pret cesionāru - /pers. D/, turklāt, ne tikai pret cesionāru, bet arī tās ierunas, kas bijušas pirms cesijas pret cedentu. (*Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – R.: Mans īpašums, 2000., 307. – 308.lpp).*

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka MSIA /Nosaukums A/ administrators, kurš atbilstoši Maksātnespējas likuma 61.pantam rīkojas parādnieka

vārdā, ir pierādījis savas prasījuma tiesības pret /pers. D/.

No prasības pieteikuma izriet, ka MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa ietvaros, nevienam no administratoriem nav ticis iesniegts Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumā lietā nr.3-12/2585, 2009.g. norādītais saistības pamatojums - 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līguma Nr.DP-08/08/08.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Lietā noskaidrots, ka pildot administratora pienākumus MSIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesā, administrators nav ieguvis parādnieka grāmatvedības dokumentus, kas tam bijuši līdz maksātnespējas procesa pasludināšanai.

Konstatējot minēto faktu, tiesa kā pamatotus un pietiekamus atzīt prasībai pievienotos pierādījumus - auditoru kompānijas SIA "Ernst & /pers. H/" 2014.gada 30.aprīļa ziņojumu, kā arī tiesas nozīmētās ekspertīzes slēdzienu, kurā atzīts, ka MSIA /Nosaukums A/ deklarācijās nav identificējami darījumi ar SIA "/pers. E/" saistībā ar 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgumu Nr.DP-08/08/08. Arī pārbaudot MSIA /Nosaukums A/ banku norēķinu kontu izrakstus, ekspertīzē nav konstatēti avansa maksājumi un nav identificēti citi maksājumi SIA "/pers. E/", kuros kā pamatojums būtu norādīts 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgums Nr.DP-08/08/08.

Arī no SIA "Ernst & /pers. H/" ziņojuma izriet, ka 2009.gada SIA /Nosaukums A/ "peļņas vai zaudējumu aprēķinā" nav atspoguļotas /pers. D/ saistības 703'009,25 LVL apmērā, lai gan atbilstoši Gada pārskatu likumam un Latvijas Grāmatvedības Standartiem, starpniecības pakalpojumi jāatspoguļo "peļņas un zaudējumu aprēķinā". SIA "Ernst & /pers. H/" ieskatā nevar pamatoti uzskatīt, ka /pers. D/ prasījuma pamatā varētu būt reālas saistības, jo veiktās analīzes rezultātā SIA "Ernst & /pers. H/" uzmanības lokā nav nonākuši apstākļi vai fakti, kas ļautu izdarīt secinājumus par šādu saistību ticami pamatotu atspoguļojumu SIA /Nosaukums A/ finanšu pārskatos.

Tiesību doktrīnā ir atzīts, ka negatīvu faktu pierādīt nevar, tādejādi MSIA /Nosaukums A/ administratoram nav pienākums pierādīt saistību pamatu, bet /pers. D/ ir pienākums pierādīt, ka saistība ir reāla un tā pastāv uz tiesiska pamata.

Jau iepriekš minētajā 2015.gada 20.februāra spriedumā Lietā Nr.C27144014 SPC-5/2015 Augstākās tiesas Civillietu departaments ir atzinis, ka *saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana var notikt tikai tad, ja to pastāvēšana ir konstatējama ar aktiem, kas norādīti Civilprocesa likuma 400.pantā. Viens no tiem ir notariāli apliecināts terminēts līgums par naudas samaksu (Civilprocesa likuma 400.panta pirmās daļas 2.punkts)*.

Tiesas ieskatā, atbildētājam nav bijis nekādu šķēršļu pierādīt savu iebildumu pamatotību, jo 2012.gada 11.jūnija Cesijas līguma, kas noslēgts starp SIA "Bussol", kā cedentu un /pers. D/, kā cesionāru, 2.3.punktā noteikts, ka *cedents pie līguma noslēgšanas nodod cesionāram dokumentu oriģinālus, no kuriem izriet cedētais prasījums, kā arī turpmāk pēc cesionāra pieprasījuma nodos jebkurus dokumentus, kādi nepieciešami vai var sekmēt cedētā prasījuma izpildījuma saņemšanu vai piedziņu no parādnieka*.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst par pamatotu administratora secinājumu, ka /pers. D/ prasījums pret MSIA /Nosaukums A/, kas uz cesijas pamata iegūts no SIA "Bussol", ir fiktīvs un vērsts pret MSIA /Nosaukums A/ kreditoru kopuma interesēm ar mērķi būtiski samazināt citu MSIA /Nosaukums A/ kreditoru iespējas saņemt savu prasījumu apmierinājumu, ņemot vērā tā ievērojamo 7'428'948,48 EUR apmēru.

Tiesa pilnībā pievienojas MSIA /Nosaukums A/ administratora prasībā iekļautajam juridiskajam pamatojumam, proti, Civillikuma 1403.pants noteic, ka tiesisks darījums ir atļautā kārtā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai vai izbeigšanai. Savukārt no Civillikuma 1404.panta izriet, ka galvenie tiesisku darījumu raksturojošie elementi, kuriem jāpastāv un jāatbilst tiesību normās noteiktajām obligātajām prasībām, lai tiesisks darījums būtu spēkā, ir dalībnieki, priekšmets, gribas ieteikums, sastāvdaļas un forma.

Līdz ar to, lai atzītu, ka MSIA /Nosaukums A/ ir pienākums veikt no Uzņēmuma līguma izrietošu saistību izpildi, ir jānoskaidro, vai tā dalībnieki bija tiesīgi slēgt darījumu, vai viņu griba ir ieteikta brīvi, atbilstoši iekšējai gribai, cik konkrēts un likumīgs ir darījuma priekšmets, vai darījums par šo priekšmetu nav aizliegts, ierobežots, vai darījumā ir visas vajadzīgās sastāvdaļas un, visbeidzot, vai ievērotas likuma prasības un pušu vienošanās par darījuma formu. (*skat. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. R.: Mans īpašums., 2000, 19.1pp.*).

Saskaņā ar Civillikuma 1438.pantu, ja griba izteikta tikai izskata pēc, tad tai nav nekādu tiesisku seku, ja vien ar to nav saistīts prettiesīgs trešās personas maldinājums.

Gribas izteikumi tikai izskata pēc nozīmē to, ka gribas faktiski nav, nav vēlēšanās sev radīt tiesiskas sekas. Darījumus, kuros ir šāds gribas defekts, sauc par šķietamiem jeb fiktīviem darījumiem. Tādi darījumi nav spēkā (*skat. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīga zinātniskā redakcijā. R.: Mans īpašums, 2000, 43.1pp.*).

Ja MSIA /Nosaukums A/ administrators apmierinātu /pers. D/ kreditora prasījumu, kurš tiek balstīt uz fiktīvu darījumu, tad nepārprotami tiktu aizskartas citu MSIA /Nosaukums A/ kreditoru kopuma intereses.

Faktu par fiktīviem darījumiem pastiprina arī Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes otrās nodaļas vecākā inspektora V.Polovinska Lēmumu par kriminālprocesa Nr. 11816011809 izbeigšanu, kurā konstatēts fakts, ka 2005.gada 2.decembrī starp Banku un SIA /Nosaukums A/ tika noslēgts Aizdevuma līgums Nr.2.2.1.-05/224, kurā tika paredzēts, ka SIA /Nosaukums A/ ir nepieciešams norēķināties (t.i. atgriezt kredītu ar procentiem) ar Banku līdz 2009.gada 13.novembrim. Tas netika izdarīts. Neizpildot savas saistības pret Banku, SIA /Nosaukums A/, 2009.gada 20.novembrī iesniedza Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumu ĀTAP īstenošanai, kurā norādīja aizdomīgas kredītsaistības pret SIA /Nosaukums C/, reģ.nr./reģistrācijas numurs/. Pirmstiesas izmeklēšanas laikā tika noskaidrots, ka 2009.gada 20.novembrī SIA /Nosaukums A/, t.i., juridiskās personas pārstāvis - /pers. AA/ (Krimināllikuma 12.pants), ar tīšu nodomu izmantoja tiesiskās aizsardzības procesu ar nolūku izvairīties no saistību izpildes pret A/S /Nosaukums L/, iesniedzot Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā tiesiskās aizsardzības procesa pieteikumu ārpus tiesiskas aizsardzības procesa īstenošanai, norādot SIA /Nosaukums A/ fiktīvas saistības pret SIA /Nosaukums C/.

Saskaņā ar Civillikuma 1415.pantu, neatļauta un nepieklājīga darbība, kuras mērķis ir pretējs reliģijai, likumiem vai labiem tikumiem, vai kura vērsta uz to, lai apietu likumu, nevar būt par tiesiska darījuma priekšmetu; tāds darījums nav spēkā. Arī Civillikuma 1592.pants noteic, ka neviens līgums, kas veicina kaut ko pretlikumīgu, netikumīgu vai negodīgu, nesaista.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumā lietā nr.3-12/2585, 2009.g. norādītais darījums, kas pamatots ar 2008.gada 7.augusta Uzņēmuma līgumu Nr.DP-08/08/08 nav noticis un tādejādi nav saistošs MSIA /Nosaukums A/, kas, savukārt dod leģitīmi pamatu MSIA /Nosaukums A/ atbrīvot no maksājuma saistības, kas pamatota ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 22.10.2009. lēmumu lietā nr.3-12/2585, par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, apmierinot prasību, no atbildētāja valsts labā piedzenama valsts nodeva 49'020,12 EUR un ar lietas vešanu saistītie izdevumi EUR 16,45.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189. - 194.,199. un 406.^{10}pantu, tiesa

nosprieda:

atjaunot maksātnespējīgai SIA /Nosaukums A/, reģ. nr. /reģistrācijas numurs/, apvērsuma prasības celšanas termiņu pret Belizā reģistrēto /pers. D/, reģ. nr. 105,426.

Atbrīvot maksātnespējīgo SIA /Nosaukums A/, reģ. nr. /reģistrācijas numurs/, no saistību izpildes, kas pamatotas ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2009.gada 22.oktobra lēmuma lietā nr. 3-12/3585- 2009, par saistību piespiedu izpildīšanu brīdinājuma kārtībā ar kuru nodota piespiedu izpildīšanai maksājumu saistība Ls 5'221'094,71 jeb 7'428'948,48 EUR (Septiņi miljoni četri simti divdesmit astoņi tūkstoši deviņi simti četrdesmit astoņi *euro*, 48 centi) apmērā.

Piedzīt no Belizā reģistrētās /pers. D/, reģ. nr. 105,426, valsts labā valsts nodevu 49'020,12 EUR (četrdesmit deviņi tūkstoši divdesmit *euro*, 12 centi), kas maksājami valsts kasei, konta nr. Konta Nr.LV55TREL1060190911200 un ar lietas vešanu saistītos izdevumus EUR 16,45 (Sešpadsmit *euro*, 45 centi), kas iemaksājami Tiesu administrācijas kontā Nr.LV51TREL2190458019000.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Dokuments, kas apliecina izdevumu samaksu, iesniedzams Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2016.gada 26.septembra Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese S.Sondare